

Abonnement pour un an

300 piastres

Edition spéciale 500 ptrs.

Adresse:

"IDJTIHAD," Constantinople

Téléph. St. 865

XXII ème ANNÉE

1926, 1 Décembre No217

اجتہاد

IDJTIHAD

علمی ، ادبی ، اقتصادی مجموعہ

آبوغان : سنہ لکی [۲۴ نسخہ]

تورکیا ایچون ۲ ، خارج ایچون

۳ ، اعلا کاغدایسی ہ لیرادر .

ادارہ خانہ سی :

جفال اوغلندہ « اجتہاد ٹہوی »

تلفون : استانبول ۸۶۵

یکرمی ایکینجی سنہ

نومرو ۲۱۱-۱ کانون اول ۹۲۶

بر معلمه خانمك ظفري

کنج عدليه وکیلمز اون بش یکر می کون اول
 شهر مزده بولونور کن غزته جیلردن بعضیری کندیسندن،
 قانون مدنیك حریت ازدواجه دائر ماده سی حقنده بر
 استیضاحده بولوندیلر. قانون مدنی اون سکیز یاشی
 اکمال ایتمش اولان بر قیز ایسته دیکله ازدواج ایتمکده
 حردر. دیور. غزته جیلرک ایسته دکری شی، بر مسلمان
 قیزک بر غیر مسلمان افندی ایله ازدواج ایده بیله جکی
 عدلیه وکیلی بکک آغزندن ایشیتمک ایدی. عدلیه وکیلی
 کوزه چاریان بر بی محابا ایله « اجنیلرله ازدواجه مانع
 احکام یوقدر » دیمشدی. اوکون آلهلر واپورنده محب
 متفکرم حسین رحمی بکله برابر اوطوریور و Voltaire ک
 کلیاتنه داخل بعضی اثرلردن بحث ایدیسوردق، اوکرده کی
 صیرهده اوطوران و بنله آشنالغی اولان معلمه ش... خانم
 آئنده (وقت) غزته سی اولدینی حالده یانمز کلدی. عفو
 ایدرسکیز عدلیه وکیلی بکک غزته جیه ویردیکی شو
 جوابی آئی آکلایامادم نه دیمک ایسته یور. « بر مسلمان
 خانم بر اجنبی ایله ازدواج ایده بیلیر. » دن مراد نه در؟
 « یعنی بر مسلمان خانم، مسلمان اولمایان بر افندی ایله
 ازدواج ایده بیلیر دیمک دگی؟ » دیدی. بن « افاده ایدیلر سی
 مراد اولونان بودر. شیمدی یه قادار مسلمان ارککلر
 خریستیان قیزلرله ازدواج ایده بیلیدی. شیمدی مسلمان
 قیزلرده خریستیان افندیلرله ازدواج ایتمکده مختاردلر؛
 لائیک بر جمهوریتده دینی اعتقاد معاملات مدنییه مداخله
 ایده مز و قانون مدنی بی ترجمه، نقل و قبول ایدر کن دین
 محمدی یه سالک بر قیزک بر عیسوی، بر موسوی، بر بوددی،
 بر زردشتی ایله ازدواجی مانع بر ماده درج ایدیلر سی
 قانون مدنی بی ترجمه و قبولدن مقصود اولان شی تماماً
 غائب اولوردی » دیدم معلمه خانم افندی، مظفر و مطمئن:
 « دیمک که حقوقره مالک اولدوق ! » دیهرک ولادینی
 جمهوریت ده ایده رک کیتدی و کیدر کن بزده بر باقی شی
 واردی، که معناسی شوایدی: جانم، غازی پاشا کی یچون
 جلادت مدنیه ایله سویله میورلر. او (قسطنیونی) کی

غایباندی خوجانک حکم سورمش اولدینی بر تعصب محیطنده
 نطق ویرر کن پاناما شاپقه سنی خلقه کویسته ردرک « افندیلر
 بوسرپوش، مرپوش دکل بونک آدی شاپقه در ! » دیدی
 کینج عدلیه وکیلی بکده قانون مدنیك او ماده سنک
 مرادوافاده ایتدیکی شیئی نه دن کال صراحتله و جهل تعصب دن
 اصلا پروا ایتمه رک سویله یه مه مش در؟

جسارت، کرک اقوالده، کرک افعالده، سجه نك
 بلاغیدر. بودر جهده یوکسک بلاغی، خارق العاده بر
 خلقت اولان غازی پاشانک غیرندن ایسته مه یه و بکله مه یه
 کیمسه نك حق یوقدر و جمله مزی، الحق، بووایدی،
 تدریس و تربیه ایده جک اودر. شاپقه قانونی واونک
 نتیجه سی کویستردی، که ضربهلر عزم و جزم ایله وورو-
 لونجه تأثیری قطعی و مستمر اولور و اعتیاداً، تأثیر حاصلی
 تأیید و تقویه ده تأخر قبول ایتمز. بوکون هر کس ایسته-
 دیکی سرپوشی باشنه کچیرمکده حر بر اقیلسه، فسه، کلاسه
 عودت ایده جک یوزده بر کیشی بولونماز. تعصبه دوقونا-
 جاعندن توهم اولونان قانون مدنی ماده لری ده، غازی
 پاشانک « بونک آدی سرپوش دکل افندیلر بوکا شاپقه
 دیرلر بن کیورم سزده کیه جکسکیز » سوزلری کی
 قطعی و صریح سویله نه بیلنمه لی در. چوق سنه لردن بری
 قانعز وادعا و مدافعه ایدرز، که بزده اخلاقلندن و اختلالندن
 اندیشه ایدیلر جک بر اعتقاد یوقدر.

فاضل احمد بك وحافظه سی

هکبه لی آله دن استانبوله قادار آله واپوریلر سیاحت،
 کوزل هوا لرده، حقیقی بر حظ و مسرت در. باخصوص
 بر فکر و تفکر آرقاداشنه واپورده راست کلنیرسه. فاضل
 احمد بك فاضل و متفکر بر دوستم در. اونک صحبتی و رفاقتی
 آلهلر واپورینی مفکره ایچون سابع و سیار بر جنت یاپار.
 فاضل احمد بك چوق اوقویان و مانندی پک آز اولان
 اذکیا مز دندر. اکثر انسانلر حافظه لرینک قوتسز لکسندن
 بحث ایدر و حتی بوندن افتخار انکیز بر ادا ایله بحث
 ایدرلر. فقط عقلمک قوتسز لکسندن بحث ایدن یوقدر.
 فقط حافظه بر عقل ایشی دکلیدر؛ نهوت فاضل احمد بك
 چوق اوقومش و اوقودق لرینک اک کوزل پارچه لرینی
 کسمش حافظه سنه یاپیشدیر مشدر. اوکون (راهب

ازميرك قورتولوش ابدەسنە كىتابە

بر قىچە بايقىلەنە دشمن آينە ،
دوشدىك كۈن ازمير ! ياشلە آند اچىدك .

باقادن هيسچ نە ياش نە قان سىلىنە ،
يىللارچە چارپىشدىق ، جانلردن كىدك .

أى يولچى ! كچركن سىندە بويولدىن
ازميرك قورتولوش يادىنى دىكلە ،

بو يولدا جان ويرەن شەيدىلرى آك .
ظالمىلرە حايقىر اك كۈر سىسكلە !

آنقرە ۹ ايلول ۹۲۶

اسماعيل صفا

شخصيت لردر كە بولمىدە انسان يالگىز اك يوكسك
املارنى واك علوى فضيلتلرنى دكل ازجملە وبالخاصە اك
قابا خيانتلرنى ، اك فاسق مساوى اخلاقىسىنى تجسم
ايتدىرمىشدر . (فرانسە) نى حمايە ايدىن ، (انكلترە) نى
حمايە ايدىن بتون شقاقلىرى و باربارلقلرى حمايە ايدىن ظلم
وتضيقتلر و جنايتلر تىمالى اولان بو ئىم ذات يوقدر
وھىچ بر زمان موجود اولمامىشدر .

صوكرە بىچى Anatole France ە نقل ايتدى .
بويوك ونازك شاعر واديب و متفكر شو فقرەسنى
زە اوقودى :

Je me contente de mépriser courtoisement
les hommes pour ne pas tomber dans la
faiblesse de les haïr.

بۇنى ترجمە ايتىك قولاي دكل . « كندىلرە بغض
ايتىك ضعيفلغە دوشمەك ايجون انسانلرى نازكانە
استحقار ايدەرم . » دىيە ترجمە ايدىلە بىلىر .

* *

عالم وفاضل ذاتلر سواحل محبتلرندە انسان بويە
معنوى وروحانى ايخىلر طويلار و بوايخىلر ايسە طويلار .
ندىچە چوغلان ايخىلردر .

ع.م.

مهليه) نك (عقل سليم) آدى و (اجتهاد) ە تفرقه
ايدىلىكە اولان كىتابى حقە چوق تقدىردە بولوندى
و حقى محمود بلكە برابر اوده (عقل سليم) ك ھەمە حال
ھىچ اولمازسە بش بىك نىسخە اولدۇق كىتاب شەكلەندە
طبع اولونماسى آرزوسىنى اظهار و بونك جەھوريتە معنوى
بر خدمت ھەمە اولاجاغى علاوہ ايتدى . تسلسل افكار
اونى Camille Flammarion ك Mécanique céleste
« ميخانيك سماوى » آدى كىتابىك كزىدە بر حقيفەسە كۈ-
توردى . باقك شو بويوك فرانسىز راصدىنك شو سطرلرى
نە كوزلردى دىدى و زە شو انفس سطرلرى از بىردىن
اوقودى :

Tout cela s'effectue et se manifeste
comme si un Dieu n'existait pas. En effet
l'être que les habitants de la terre ont
appelé Dieu jusqu'ici n'existe pas. Osiris
des Egyptiens, Jéhovah des Hébreux, Dieu
le père et Dieu le fils des Chrétiens, enfin
le grand Allah des Musulmans sont des
conceptions humaines, des personifications
créées par l'homme et dans lesquelles il a
incarné non seulement ses aspirations les
plus hautes et ses vertus les plus sublimes
mais encore et surtout ses prévarications les
plus grossières et ses vices les plus pervers.
Ce Dieu qui protège la Franco, qui pro-
tège l'Angleterre, qui protège l'Allemagne
qui protège toutes les divisions et barbaries
symbole d'oppression et d'assassinat, cet
être infâme n'existe pas, il n'a jamais existé.

Flammarion ك بو سطرلرى نە قدر علوى در !

سەادەكى يىلدىزلر ك بر نظام مطلق داخلىدە دور و حر-
كتلرنى تعريف و ايضاح ايتىدكن صوكرە يازمىشدر .
شوصورتلە ترجمە ايدىلە بىلىر :

« بتون بوشىلر ، برالە يوقش كىي وقوعە و ظھورە
كلير . فى الحقيقە كرە ارض سا كندىلر نىك شىمدى يە قادار
اللە تسميە ايتىش اولدقارى ذات موجود دكلدر . مصر لىلر ك
Osiris ى ، عبرانى لرك (يھووا) Jehovah سى خرىستيانلر ك
بابا اللهى و اوغول اللهى و خلاصە كلام مسلمانلر ك « اللە
اكبرى » انسانى تصورلردر . انسان طرفندىن ياراتىلمىش